

Introducció

Vivim en una societat que planteja grans desafiaments per a les persones, per als col·lectius i, per tant, per a l'educació. En els últims anys, diversos autors han destacat els reptes que la societat de la informació i la comunicació, la globalització i altres fenòmens plantegen, així com també els riscos d'exclusió que també presenten. Els reptes impliquen avançar cap a la societat del coneixement a partir de la garantia de les oportunitats de desenvolupament per a tothom i la lluita contra les desigualtats. Les institucions educatives han d'afrontar la part de repte que els correspon en un marc d'interacció i de treball en xarxa amb tots els agents educatius possibles.

Les comunitats d'aprenentatge són una resposta a aquests reptes a través de la transformació d'escoles ordinàries en autèntiques comunitats en què tothom aprèn i tothom participa.

Aquest número de la revista EDUCAR pretén oferir una visió panoràmica d'aquestes experiències quan ja hi ha prou evidències de les possibilitats educatives, de transformació i de desenvolupament que permeten. Per a això, s'ha dividit el monogràfic en tres parts: la primera és de caràcter introductori, la segona és la presentació dels treballs sobre comunitats d'aprenentatge del Fòrum IDEA, grup de recerca interdepartamental de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, i la tercera conté els punts de vista que s'han considerat significatius relacionats amb les comunitats.

La primera part, de caràcter introductori, està formada per dos articles. El primer, firmat per Rodrigo Juan García Gómez, presenta algunes idees de gran interès per a la interpretació de les relacions de poder a les escoles i la seva relació amb la cultura i les possibilitats d'innovació i transformació. El segon article, presentat per investigadores del CREA (Centre Especial de Recerca en Teories i Pràctiques Superadores de Desigualtats, de la Universitat de Barcelona), descriu alguns dels principals antecedents de les comunitats d'aprenentatge, des dels programes pioners dels Estats Units fins a les experiències educatives dialògiques a l'Estat espanyol.

El segon bloc s'inicia amb la presentació del Fòrum IDEA, les seves línies de recerca i el seu codi ètic. En aquest bloc s'han agrupat tres articles: el pri-

mer presenta una visió global del desenvolupament d'una comunitat d'aprenentatge de Santa Coloma de Gramenet, insistint especialment en la qüestió de la sostenibilitat o perdurabilitat d'aquests projectes. A continuació es presenten dos articles més específics sobre dos temes de gran interès: la participació i els grups interactius i la formació de les famílies en el marc de les comunitats.

El tercer bloc presenta tres punts de vista complementaris en el desenvolupament de les comunitats d'aprenentatge: la visió de l'Administració, en un breu article d'un representant de l'Administració basca, que va impulsar les primeres experiències de comunitats d'aprenentatge a les tres províncies del País Basc; la visió de les mestres d'una comunitat d'aprenentatge, en un segon article també breu, i, en tercer lloc, la presentació de dues experiències de comunitats d'aprenentatge, una en l'educació secundària (qüestió innovadora actualment) i una altra en l'educació primària, totes dues a la comunitat d'Aragó.

El monogràfic es tanca amb una recopilació de recursos documentals i enllaços electrònics relacionats amb la temàtica abordada. Confiam que el recorregut temàtic estimularà les persones que el llegeixin a indagar, investigar i participar en iniciatives educatives de transformació socioeducativa.

Fòrum IDEA
Coordinador del monogràfic